

MEIBOOMSPEL

HANDLEIDING
VOOR
LEERKRACHTEN

8amm

Lebbeke
beweegt

DIJK ERFGOED **92**

Het rechte van een meiboom

Op nog een aantal plaatsen in Vlaanderen wordt de eeuwenoude meiboomtraditie in stand gehouden. Zo ook in Wieze, waar de meiboom jaarlijks gerecht wordt op het dorpsplein. Sporen van dit gebruik gaan honderden jaren terug, maar stilaan raakt de betekenis bij de jongere generaties verloren.

Op vraag van en in samenwerking met de gemeente Lebbeke ontwikkelde de erfgoedcel van Dijk92 daarom educatief materiaal voor scholen, begeleiders van kinderen en gezinnen die meer willen weten over de meiboom. Dit materiaal is niet alleen bruikbaar in Wieze, maar in alle gemeenten met een meiboomtraditie, of zelfs breder, als een introductie op het begin van de lente.

Vertelplaten voor kleuters

Samen met Kathleen Amant, bekend auteur en illustrator van prentenboeken voor peuters en kleuters, ontwikkelden we een set van 10 vertelplaten. Olivia en Finn gaan samen met oma wandelen. Onderweg zien ze wel iets heel bijzonders: een meiboom! Oma vertelt hen over de betekenis van deze boom en het vieren van het begin van de lente. Leerkrachten en begeleiders van jonge kinderen kunnen een gratis set vertelplaten aanvragen via sofie@dijk92.be. Het verhaal is ook in boekvorm aan te kopen in de bibliotheek van Lebbeke.

Leesboekje voor lagere schoolkinderen

Do Van Ranst, die ook 'Niet bang te krijgen' schreef in samenwerking met Dijk92, kroop in zijn pen voor een kortverhaal over de traditie voor lagere schoolkinderen. In 'Met man, meisje en macht' leren Lisse en Leander meer over de meiboom van opa Marcel en toont Lisse dat ook meisjes meibomen kunnen planten! Katrijn Jacobs zorgde voor mooie illustraties bij het verhaal. Leerkrachten en begeleiders van kinderen kunnen gratis leesboekjes of een set vertelplaten van het verhaal verkrijgen via sofie@dijk92.be.

Meiboomspel voor de hele school

Samen met de kunst- en erfgoededucatieve organisatie BAMB, ontwikkelden we een heus meiboomspel. Via opdrachten in muziek, dans, beeldende kunsten,... kunnen leerlingen van 2,5 t.e.m. 12 jaar creatief aan de slag gaan met de meiboomtraditie. In wat volgt, bieden we handvaten om op eigen houtje met je klas of school rond de meiboomtraditie te werken.

Benieuwd naar hoe de meiboom in Wieze gerecht wordt? We maakten er een filmpje van! Bekijk het hier: <https://dijk92.be/verhalen/naar-de-meiboomplanting-met-vbs-de-schatkist>

Het meiboomspel

Dit spel werd ontwikkeld als een één-tegen-allen concept, waarbij een hele school samenwerkt om een groot meiboomfeest te organiseren op één dag. Tegen het einde van de schooldag moet alles klaar zijn en wordt de meiboom feestelijk gevierd met een toonmoment.

Uiteraard kan je ook met een kleinere groep leerlingen (per klas of graad) aan de slag gaan met de uitdagingen. Je kiest er dan één of meerdere uit die je op één of meerdere dagen tot een goed einde probeert te brengen. Per uitdaging geven we een indicatie van de tijdsduur om de opdracht volledig uit te werken. Speel je het spel met je hele school op één dag dan is de timing iets strakker.

Praktisch

Het spel bestaat uit 8 uitdagingen die tot een goed einde moeten worden gebracht. De uitdagingen voor de kleuters zijn:

1. Hapjes maken voor de hele school
2. Een parcours afleggen rond het schoolgebouw
3. De meiboom versieren met zelfgemaakte bloemen
4. Dansen rond de meiboom

Via een doorschuifstelsel doorlopen de kleuters de 4 uitdagingen.

De uitdagingen voor de lagere school zijn:

1. Stop-motion filmpjes maken over de meiboom
2. Een meiboomlied zingen
3. Het verhaal van de meiboom vertellen via theater
4. Een meiboom maken voor de school

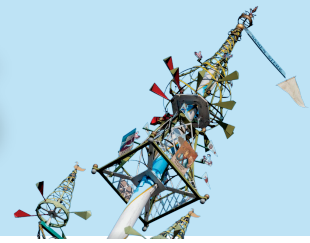
Omdat deze opdrachten meer tijd vragen, staat elke graad in voor 1 uitdaging (uitdagingen 1 t.e.m. 3). De hele lagere school bouwt wel mee aan de meiboom (uitdaging 4).

De apotheose van de dag is een toonmoment voor de hele school. Er wordt dan gekeken of alle uitdagingen tot een goed einde zijn gebracht.

Je kan de klassen door elkaar mengen (1e tot 3e kleuterklas en lagere school per graad) of de uitdagingen per klas volbrengen. Idealiter is elke groep niet groter dan 15 à 20 leerlingen.

KLEUTERS – UITDAGING: DANS

Opzet

Rond de meiboom werd traditioneel gedanst. Tijdens deze oefening bewegen de kleuters op muziek. De bewegingen verwijzen naar het vertrek van de winter en het verwelkomen van de lente.

Benodigheden

- Speaker (de liedjes kan je afspelen via een muziekapplicatie zoals You Tube of Spotify)
- Pauwenveren (eventueel)

Duurtijd

60 minuten

1. Opwarmingsdans

Africa ni leo – Bantu Clan vs Sarabi

Vertel een verhaal al dansend. De docent doet mee en toont voor. De kleuters doen de bewegingen na.

(Bijvoorbeeld) Onze voeten hangen vast aan de vloer, we dragen een dikke lange jas, het is koud, en onze handen zitten in onze zakken. Beetje bij beetje schudden we de winter weg (op het ritme van de muziek). Armen naar voor, naar achter, omhoog en omlaag, we schudden die koude vieze winter uit onze armen en onze haren. Hoog in de lucht, laag bij de grond... onze hielen komen los onze hele voeten, zo laag, tot zit. We schuifelen voorwaarts en achterwaarts, liggend draaien we cirkels op de grond, op onze buik op onze rug, tot we allemaal samen een cirkel vormen.

2. Kringgesprek

We dansten reeds de winter weg. Tijd voor de lente! Ga met de kleuters in een kring zitten en doe een associatie-oefening: wat gebeurt er allemaal in de lente? Waaraan doet de lente jullie denken? Antwoorden die naar boven moeten komen zijn: nieuwe plantjes en bloemetjes, babydieren, rupsen worden vlinders, bijtjes. De antwoorden geven aanleiding tot verschillende 'lentedansen': zie volgende blz.

KLEUTERS – UITDAGING: DANS

3. Plantjes en bloemetjes

We starten samen in een kring en liggen in een bolletje, beetje bij beetje barsten we open en voeren zo verschillende dansfiguren uit:

- We zijn een klein zaadje: de kleuters liggen in een bolletje
- Het zaadje barst open: de kleuters rollen op hun zij en strekken langzaam hun beentjes
- De wortels beginnen te groeien: ze rollen op hun rug en strekken hun armen en benen zover ze kunnen (starshape)
- De stengel van de bloem komt een beetje naar omhoog: de kleuters rollen naar hun buik en gaan in plankhouding (steunen op voorarmen en tenen)
- De stengel en bloemblaadjes groeien: de kleuters gaan op voeten en handen staan (table top), naar helemaal rechtstaan en zo groot mogelijk worden.

We dansen de nieuwe takken van onze plant, ook de blaadjes en de bloemetjes.

Variatie: Kan je ook een dikke plant of boom dansen? Een kromme boom? Een dunne boom die wiebelt in de wind?

4. Babydieren

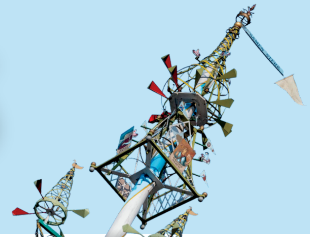
In de lente worden ook veel babydieren geboren. Deze gaan we nadoen (op basis van een ritme).

De kleuters verspreiden zich ergens in de zaal, ze starten met hun ogen toe al liggend op hun rug.

- We starten met een rups, die kronkelt over de grond. De rups verandert in een vlinder, die hoog fladdert in de lucht, heel licht.
- Een eitje van een vogel die rolt over de grond.
- Een babyveulen die huppelt en alle kanten uitstampt
- Een babyaapje die heel acrobatisch op handen en voeten springt. Soms ook op twee voeten, soms rolt hij, soms danst hij ter plaatse
- ...

KLEUTERS – UITDAGING: DANS

5. De vogeldans

Moondance - Morissen

In mei legt elke vogel een ei! We experimenteren met pauwenveren. (Vind je die niet, kan je ook een alternatief gebruiken zoals gewone veren of pluimen van riet.) Laat de kleuters hun pluim in de lucht gooien en opvangen, op hun vinger balanceren, zwaaien,... op het ritme van de muziek.

6. Bijen

Jain – Hope

Coquine – Caravan palace

We hadden het ook over de bijen. We vangen allemaal een bijtje tussen onze vingers, en we eten die allemaal op. Het bijtje zit nu in ons lichaam. Samen laten we het bijtje doorheen ons lichaam vliegen. Telkens waar het bijtje vliegt, doet het dan ook dat lichaamsdeel bewegen. Eerst doen we het samen. De docent toont voor naar waar het bijtje vliegt en laat dit lichaamsdeel dansen. De kleuters doen dit na.

Daarna kiezen de kleuters zelf waar ze hun bijtje laten vliegen. De docent loopt rond tussen de dansende kleuters en probeert telkens te raden waar het bijtje zit.

7. Afsluiter

We komen tot rust in een denkbeeldige grote lentetuin. We leggen ons neer en doen onze ogen even dicht en luisteren naar de docent die vertelt wat er nog allemaal te zien is in die tuin.

KLEUTERS – UITDAGING: PAPIER

Opzet

Vanuit experiment en spel met verschillende soorten papier creëren de kleuters verschillende wezens en planten voor aan de meiboom. Naar analogie van het verhaal (vertelplaten door Kathleen Amant) waar er eendjes op de meiboom staan die verwijzen naar de lente.

De kleuters kunnen...

- eenvoudige beeldende handelingen met papier uitvoeren .
- meedoen met de handelingen in een verhaal.
- eerder gemaakte werkjes herdefiniëren.
- vanuit hun eigen fantasie en het combineren van vroegere resultaten zelf iets beeldend vormgeven.
- genieten van wat ze hebben vormgegeven.

De kleuters exploreren de mogelijkheden van het materiaal papier.

Benodigdheden

- Papier allerhande zoals kranten (veel), wit of bruin papier op rol, oude affiches, A3-papier, wit en gekleurd A4-papier (mag kladpapier zijn), ...
- Kleuterscharen
- Enkele nietjesmachines en nietjes
- 4 rollen papiertape en 4 rollen gewone kleefband
- Lijmstiften
- Wasco's en stiften
- Eventueel: taartkantjes, pijpenwissers of bloemenpapier (geeft wel veel vlekken)

Duurtijd

60 minuten

KLEUTERS – UITDAGING: PAPIER

Beeld je in dat de lente in aankomst is en het is prachtig weer. De docent neemt de kleuters mee op een fantasiewandeling. Onderweg hebben we verschillende zaken nodig. De docent vertelt telkens welke voorwerpen we nodig hebben in een bepaalde fase van het verhaal en toont de handeling die de kleuters met het papier moeten uitvoeren om dat voorwerp te maken. De kleuters beelden het verhaal uit en imiteren de beeldende handelingen.

Wij zijn allemaal kleine meneertjes en mevrouwtjes papier. Het is lente en mooi weer. We gaan naar een meertje in de buurt. Misschien gaan we ook picknicken.

Wat nemen we mee?

Een grote handdoek. **Neem een groot vel papier of krant en vouw dat in vieren.**

Waar steken we de handdoek in?

In een strandtas. **Neem een dubbelgevouwen pagina uit een krant, of een ander groot vel papier en plooi dat in twee. Leg het dubbelgevouwen papier met de plooi naar je buik toe. Scheur aan de open zijde in het midden en op ongeveer 5 cm van de bovenrand een ovaal of rechthoek uit het papier zodat je een handvat krijgt.**

Steek je handdoek in je tas en neem de tas in je hand. We stappen door de velden naar ons meertje. We willen een beetje gaan liggen op de handdoek in de zon.

De kleuters halen hun handdoek uit hun tas, plooi hem open en leggen hem op de grond.

De zon schijnt erg hard en we hebben schrik dat we gaan verbranden.

We doen alsof we ons insmeren met zonnemelk. Onze handen en ons lichaam zijn nu wel een beetje vettig. Omdat het vervelend is als er zand aan je vettige lichaam plakt schudden we eerst onze handdoek uit.

Oei, er steekt een windje op en onze handdoek gaat vliegen.

We lopen erachter en houden de handdoek tegen met onze borst (omdat onze handen nog steeds erg vettig zijn). We proberen onze papier handdoek tegen onze borst omhoog te houden door snel genoeg te lopen, want als hij valt is hij nat en vies. (Kleine kleuters kunnen het papier ook proberen vastklemmen met hun kin tegen hun borst.)

De handdoek vliegt naar het meer en valt toch in het water. Hij is nat.

Dus moeten we hem uitwringen. Wring het papier tot een worst. Maar wacht even. Is dit nu nog wel een handdoek? Dit is de steel van een bloem! We vouwen het bovenste stukje van de steel open.

KLEUTERS – UITDAGING: PAPIER

Nu hebben we een bloem maar toch een wat saaie bloem. De bloemen in de lente hebben mooie kleuren.

We nemen verschillende bladen gekleurd papier en scheuren hier snippers af.

Met lijmstiften plakken we die bovenaan onze bloem.

Nu hebben we een hele bos lentebloemen om aan de grote meiboom te hangen.

Welke spelletjes doen we aan het meertje? We spelen met een strandbal.

Strandbal opblazen= hoeken van een vel papier samen frommelen in een strop, zodat je een soort van zakje krijgt en proberen om dat zakje op te blazen.

Oei er zit een gat in onze strandbal en al de lucht ontsnapt.

Dan maken we er maar een prop van en gooien met onze propbal naar elkaar. We gaan daarvoor in een kring zitten en rollen de proppen naar elkaar.

Oei maar wat horen we nu rond ons? Hoor ik iets zoemen? Een vis plonzen? Een eekhoorn rond springen? In de lente ontwaken alle dieren.

We geven één bol papier door verstoppt in onze handen. Wat zou het zijn? een vogel, een sprinkhaan, een kikker,

Ieder neemt nu zijn propbal en trekt wat aan het papier. Elke kleuter bedenkt welk dier er in zijn propbal zit: een slangetje, een vogel, een kever? De kleuters nemen een stift en tekenen een oog. Ze mogen ook met een andere kleur nog wat rode kleur of groene strepen toevoegen voor hun beest.

In de lente komen er nog veel dieren uit de grond zoals de padden of de vlinders, de hommels en de bijen.

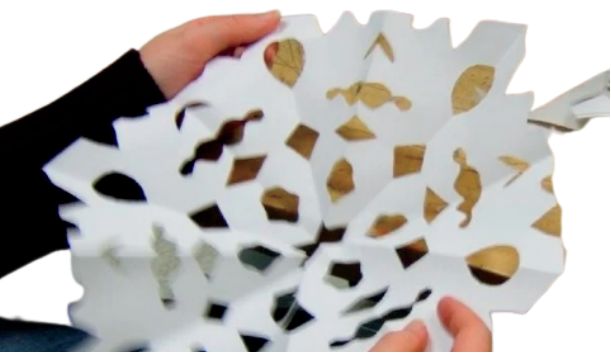
We nemen een gekleurd blad papier en we vouwen dat een paar keer.

Elke kleuter neemt een schaar en knipt een paar stukken van het gevouwen papier. Vouw het weer een beetje open.

Welk beest hebben we nu? Misschien is het een vis of een octopus uit het meer?

Laat de kleuters hun dier verder uitwerken: waar zitten de ogen, de bek of snavel? Ze kunnen de snippers van de andere kleuren gebruiken om op hun dier te kleven. Hoe meer verschillende materialen beschikbaar zijn, hoe leuker!

Als er nog tijd over is kunnen de kleuters de geluiden of de bewegingen van hun dieren imiteren, bedenken.....

KLEUTERS – UITDAGING: PAPIER

Extraatjes:

We gaan picknicken.

Wat hebben we nodig?

Een tafelkleedje. **Vouw een papier in vieren. Knip er langs de 4 randen stukjes uit. Vouw weer open en leg het 'kanten' tafellakentje op de grond.**

Eten en drinken. **Knip of scheur een appel of een boterham of een flesje fruitsap.**

Leg het eten en drinken op het tafelkleedje.

Op de middag schijnt de zon het hardst. We hebben het dan ook steeds warmer. Wat kunnen we daartegen doen?

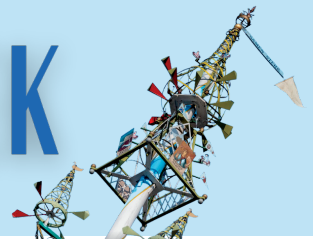
Een harmonicawaaier plooiën om onszelf koelte toe te wuiven.

Een zweetbandje maken voor op ons voorhoofd door een papier op te rollen en op maat rond ons hoofd vast te nieten.

We hebben schrik dat we een zonnegloed zullen oplopen en willen ons hoofd beschermen met een supercoole zonnehoed.

We nieten of plakken de resultaten van de vorige handelingen vast aan de zweetband – alles wat er ligt van de vorige oefeningen moet opgebruikt worden en je hoofd moet helemaal bedekt zijn!

KLEUTERS – HAPJESFABRIEK

Opzet

De meiboom staat garant voor feest! Bij een feest horen lekkere hapjes. De kleuters maken hapjes met peperkoek en fruit.

Benodigheden

- peperkoek
- verschillende uitsteekvormpjes
- messen
- suikerlijm (water en bloedsuiker)
- 15 potjes
- 15 propere penselen
- gekleurde bolletjes (smarties/chocoladebolletjes)
- kleurstof (om in de suikerlijm te doen)
- bananen en mandarijnen
- wiebelogen
- stiften

Duurtijd

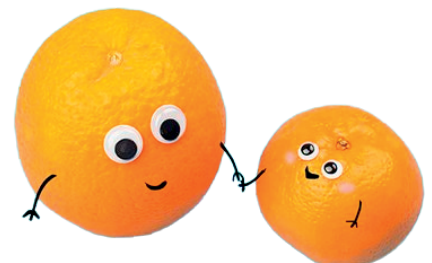
30 à 45 minuten

Peperkoek

Met de peperkoek als basis kunnen de kleuters hun eigen grappige en gekke hapjes maken. Ze kunnen de peperkoek uitsteken met vormpjes of snijden met een mes. Ze kunnen de peperkoek versieren met smarties of chocoladebolletjes. Ze kunnen tekenen met (gekleurde) suikerlijm op de peperkoek.

Fruit

De kleuters kunnen fruitjes een gezicht geven. Ze kiezen een banaan of mandarijn en plakken hier wiebeloogjes op. Vervolgens tekenen ze met stift op de schil de rest van het gezichtje. Wordt het een lief, verlegen, boos, of parmantig mandarijntje?

KLEUTERS – UITDAGING: PARCOURS

Opzet

De kleuters volgen een parcours over de hele speelplaats waar ze op bepaalde plekken een specifieke opdracht/spel krijgen. Als er voldoende helpende handen zijn, kan je de kleuters opdelen in groepen. Dan werk je met een doorschuifstelsel.

Verhaal: Met het meiboomfeest hangt er liefde in de lucht! De postbode moet liefdesbrieven afleveren in het grote dierenbos. Hij moet wel wat uitdagingen overwinnen alvorens hij de brievenbus bereikt.

Benodigheden (afhankelijk van de gekozen opdrachten)

- Papier
- Stiften of kleurpotloden
- Kartonnen doos/brievenbus
- Krijt
- Bekertjes en emmer water
- Kranten
- Dierensporen in karton
- Groot doek
- Voorwerpen om te verstoppert

Duurtijd

60 minuten

Introductie

De kleuters maken een liefdesbrief voor een dier. Ze mogen één kleur gebruiken die past bij dat dier en tekenen een liefdeskriebel die past bij dat dier. Bijvoorbeeld:

- voor zeedier (inktvis.....): blauw - veel kronkels
- voor eekhoorn: rood - dikke pluimstaart
- voor mol of pier: zwart (want die zien niets) - vegen/bolletjes (gangen in de grond)
- voor mier: bruin - bakstenen (want mier is sterk)
- voor de vlinder: roze - lichte, zwierige krabbels
- voor koe of varken: paars - modderspetters
- voor tijger: oranje - veel strepen

Al de brieven worden verzameld en moeten op het einde van het parcours in de brievenbus (kartonnen doos) gestoken worden.

KLEUTERS – UITDAGING: PARCOURS

Hieronder vind je verschillende ideeën die je kan implementeren in het parcours. Kies een aantal opdrachten uit en voel je vrij om ze naar je hand te zetten, iets toe te voegen, iets totaal anders te doen.

Oversteken

De kleuters moeten de rivier in het bos oversteken. Het begin en einde van de rivier duid je aan met papiertape of een krijtstreep. Ze kunnen de rivier niet zomaar oversteken, maar doen dat op één van volgende manieren:

- Bekertje water zonder morsen zo snel mogelijk overdragen.
- Bekertjes op een dienblad overdragen zonder vallen.
- Bekertje op hoofd overdragen (al dan niet met wat water in).
- Met kranten als stapstenen oversteken.
- Stappen met klossen.
- Stokken met aan weerszijden potjes met zand erin dat ze moeten meedragen terwijl ze over koord lopen.
- Papieren hoed vouwen en opzetten alvorens ze mogen oversteken.

Dierenafdrukken

In het bos leven heel wat dieren. Leg verschillende dieren sporen op de grond. Heb je een zandbak op school? Dan kan je ze ook verstoppen in de zandbak. De kleuters moeten raden van welke dieren de sporen zijn. Als ze alle sporen hebben geraden, zetten ze het parcours verder.

Tip: De sporen hoeven geen pootafdrukken te zijn. Het kan ook een afdruk zijn van het achterste, de kop,... van een dier.

Is er geen leerkracht om deze opdracht te begeleiden? Laat de kleuters een dieren spoor zoeken (in de zandbak of afgebakende ruimte op de speelplaats). Zorg dat er evenveel sporen verstopt zijn als kleuters. Hebben ze een spoor kaartje gevonden? Dan wandelen ze naar de volgende opdracht terwijl ze wandelen zoals het dier van op hun kaartje

Krijtparcours

In het bos zijn veel kronkelpaadjes en soms ligt er al eens een tak op de weg. De kleuters kunnen dan ook niet zomaar rechtdoor lopen. Maak een krijtparcours, waarbij de kleuters de krijtlijnen moeten volgen. Leuke uitdagingen zijn: zigzaggen, spiraal, bolletjes (springen), hinkelen, achterwaarts lopen,..

KLEUTERS – UITDAGING: PARCOURS

Dierenyoga (binnenactiviteit, begeleider nodig)

De kinderen zitten verspreid in een (binnen)ruimte, liefst op een zachte ondergrond. De begeleider toont de oefeningen voor. Je kan alle oefeningen doen met enkele herhalingen. Je kan er de kleuters ook dierengeluiden bij laten maken.

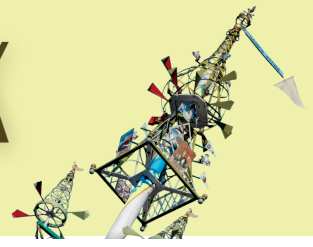
- Kat: op handen en knieën gaan zitten. De rug hol en bol maken.
- Hond: op handen en voeten steunen. En door de benen kijken.
- Slang: op de buik liggen, romp oprichten.
- Beer: op handen en voeten lopen.
- Aap: grote stappen maken, borst vooruit en trommel met de handen op de borst.
- Kikker: in hurkzit zitten, handen tussen en net voor de voeten. Billen omhoog steken en terug naar beneden.
- Krokodil: lig op je buik op de grond, je voeten licht uit elkaar (op heupbreedte), strek 1 arm voorwaarts in de lengterichting en steun op de handrug, leg 1 hand zijwaarts naar boven, handpalm naar de grond. Op die manier creëer je een krokodil met een open bek. Wissel de handen af.
- Olifant: maak je groot en sta heel stevig, steek je slurf (arm) in de lucht en neem takken van de boom, drink nu met je slurf water uit de poel. Doe nu hetzelfde met de andere arm.
- Vogel: sta op 1 been en beweeg je andere been naar achter. Spreid je armen opzij.
- Tijger: sluip in buiklig naar voor, werk vooral met je armen.
- Pinguïn: laat je armen langs je lichaam hangen en beweeg je voeten al schuifelend. Fladder lichtjes met de armen.
- Ooievaar: sta op 1 been, met je armen zijwaarts. Hoe lang kan je blijven staan? Kan je dit ook op je andere been?
- Vlinder: zit neer met je voetzolen tegen elkaar. Laat je knieën naar de grond zakken, buig je hoofd naar voor.
- Zeehond: lig op je buik met je armen en benen van de grond. Klap in de handen en maak het geluid van een zeehond.

Rupstreintje

De kleuters vormen een treintje door elkaars schouders vast te nemen. Samen vormen ze een lange rups. Diegene die vooraan loopt (de kop van de rups) bepaalt hoe de rups beweegt. Springt de kop? Dan springen de andere delen van de rups ook! Gaat de kop van de rups op zijn hukje zitten? Dan volgt de rest van de rups ook.

Het parcours helemaal afgelegd? Dan kunnen ze hun liefdesbrief in de postdoos stoppen!

LAGER – UITDAGING: MUZIEK

Opzet

Wat is een feest zonder muziek? Ook rond de meiboom werd gezongen en gedanst. De leerlingen maken een meiboomlied.

Benodigheden

- elektrische piano (eventueel)
- speaker
- verlengkabel
- stapel papier en stiften
- Lokaal: groot klaslokaal waar je met stoelen een kring kan maken

Duurtijd

90 minuten

Praktisch

Speel je het spel met de hele school? Dan staat één volledige graad in voor deze uitdaging. Er zijn verschillende manieren van aanpak: elke groep (klas of gemengde groep) bedenkt een verschillend meiboomlied. Tijdens het toonmoment worden dan verschillende liederen gezongen. Alternatief is dat je in elke groep vertrekt vanuit eenzelfde melodie. Één groep kan dan het refrein maken, terwijl de andere groep(en) strofe(s) schrijven. Zo werk je met de hele graad aan één meiboomlied. Door voor het toonmoment nog een oefenmoment met de hele graad te voorzien, kunnen de leerlingen het volledige lied aan elkaar breien.

Introductie

Gesprek ter introductie.

- Wat hebben jullie al gezien en gehoord van de meiboom?
- De meiboom wordt 'gerecht' aan het begin van de lente. Wat gebeurt er allemaal in de lente?

De leerkracht schrijft verschillende woorden op een blad en gebruikt deze woorden ter inspiratie.

Lees ook zeker het kortverhaal van Do Van Ranst met de leerlingen. Zo leren ze al heel wat bij over de meiboom.

LAGER – UITDAGING: MUZIEK

Opwarming lijf en stem

Doe mij na: laat de leerlingen jou nadoen. Je warmt op via enkele kleine oefeningen, bv.:

- wrijven in handen, over armen, borst, benen, ...
- schudden van armen en benen
- roffel op de borst + 'AAH'
- masseren van hoofd, oren, ...
- etc.

Fruit eten: Ga voor de leerlingen staan zodat iedereen jou kan zien. Om goed te kunnen zingen moeten de kinderen hun gezichtsspieren goed trainen. Je gaat daarom heel expressief (denkbeeldig) fruit eten met bijhorende smakgeluiden. Elke fruitsoort heeft zijn eigen manier van eten en geluid, zodat je sterk verschillende bewegingen maakt.

Geef enkele voorbeelden, de kinderen kunnen zelf ook ideeën geven.

- appel = grote hap (mond zo ver mogelijk open)
- druif = lippen tuiten, druifje er op leggen en opzuigen
- sappige peer = lippen afleken en met tong binnenkant mond verkennen

Opwarmlied: Om de stem op te warmen een eenvoudige melodie aanleren zoals de eerste twee zinnen van 'alles blij maakt de mei' of 'daar is de lente' (van Jan De Wilde)

- zing geheel voor op 'lalala'
- zin voor zin voor- en nazingen op 'lalala'
- zingen op 'ta'; 'pi'; 'dum'; ... en luid of stil, met emoties (vies, droevig, blij, ...)

Iedereen bouncet ter plaatse in hetzelfde tempo. Elke keer dat je beneden bent, laat je een andere klank horen op verschillende tonen. Op het teken houdt iedereen zijn laatste klank lang aan.

Zing de melodie terwijl je kijkt naar de grond, schouders opgetrokken, stokstijf stil. Je herhaalt de melodie steeds. Langzaam aan kijk je voor je, ontspannen je schouders, begin je te bewegen op de melodie. Uiteindelijk begin je rond te stappen tijdens het zingen. Je maakt oogcontact met de mensen die je tegenkomt en je danst de ruimte door op de melodie.

Verschillende soorten liederen

Je kan kiezen voor een van de volgende mogelijke manieren van werken, afhankelijk van de leeftijd van de leerlingen, de beschikbare tijd en van waar je jezelf comfortabel bij voelt.

LAGER – UITDAGING: MUZIEK

Opbouwlied/stapellied

‘En de meiboom die staat recht. Halihalo. De meiboom die staat recht. Halihalo...’

Naar analogie van ‘De boom staat op de bergen’ (zie verder) kan je een lied maken dat steeds langer wordt. Je kan hierbij de bestaande melodie overnemen en de tekst veranderen, of een eigen melodie verzinnen. Bij de tekst kan later nog beweging toegevoegd worden. Je kan de tekst makkelijk onthouden aan de hand van pictogrammen of tekeningen.

Bestaande melodie, eigen tekst

Je kiest een vrolijke melodie van een liedje dat de leerlingen kennen. Deze melodie kan al dezelfde zijn als de melodie voor de opwarmingsoefening. Vanuit het thema meiboom zoek je drie of meerdere subthema’s (die al in het introductiegesprek naar voren kwamen). Elk subthema wordt het beginpunt van een nieuwe strofe. Je kan zelf een voorstel doen voor een eerste zin of een belangrijk kernwoord van de eerste zin om de leerlingen op weg te zetten. Er worden vier zinnen verzonnen. Rijmschema ab-ab maakt het makkelijk te onthouden.

Mogelijke subthema's zijn: dieren worden geboren, de natuur herleeft na de winter, dieren komen uit hun winterslaap, het wordt warmer en korte broekenweer, liefde hangt in de lucht,...

Volledig nieuw lied

Start met een refrein in groep te bepalen. Hierin moet meteen de boodschap van het lied duidelijk zijn. Het maakt het eenvoudiger als je zelf een voorstel doet voor de eerste zin. In dit geval bijvoorbeeld: “dit is het lied voor de meiboom”. Daarna krijg je, door vragen te stellen aan de kinderen, meer inspiratie en komen jullie samen tot nieuwe woorden. Daaruit destilleer je samen met de kinderen een tekst.

Naast het refrein, kan je ook enkele strofes bedenken. Elke strofe moet ongeveer 4 zinnen zijn. Je kan de leerlingen op weg zetten door ze een concreet onderwerp te geven of een vraag waarop hun strofe een antwoord moet geven, bv. “waarom vind je de lente leuk?”

LAGER – UITDAGING: MUZIEK

De boom staat op de bergen

En de boom staat op de bergen,hali,halo.
En de boom staat op de bergen,hali, halo.

En aan dien boom daar kwam een tak, een reuzetak.
Een pracht van een tak; ach, jongens wat een tak was dat!
De tak van de boom en de boom staat op de bergen, ha-li-lo.
En de boom staat op de bergen, ha-li-ha-lo.

(Bij iedere strofe het nieuwe woord bijvoegen.)

En aan die tak daar kwam een blad
En aan dat blad daar kwam een nest
En in dat nest daar kwam een ei
En uit dat ei daar kwam een jong
En aan dat jong daar kwam een veer
En aan die veer daar kwam een hoed
En aan die hoed daar kwam een juf
En aan die juf daar kwam een heer
En aan die heer daar kwam een huis
En aan dat huis daar kwam een stal
En aan die stal daar kwam een geit
En aan die geit daar kwam een staart
En aan die staart daar kwam een eind.

Bekijk een filmpje op: <https://www.youtube.com/watch?v=SueFe80tE9o>

LAGER - UITDAGING: MUZIEK

Alles blij maakt de mei

kinderliedjes.overtuin.net

tempo: vrolijk
kwart noot = 200

Voice

Al - les blij maakt de mei en het hart zo

fris en vrij, groot en klein roept hoe fijn

is de zon - ne - schijn. Ie - der is ver -

heugd en blij, met de bloe-men in de wei,

al - les licht, welk een pracht heeft de mei ge -

bracht.

LAGER – UITDAGING: STOP MOTION

Opzet

De leerlingen verbeelden hun eigen versie van het meiboomverhaal in een geanimeerd filmpje. Wat betekent de lente voor hen? Waar associëren zij de meiboom mee?

Benodigdheden

- tablet of smartphone met een stop motion app erop (ongeveer 3-4 kinderen per toestel)
 - Mogelijke programma's: Stop Motion Studio, PicPac, Life Lapse Stop Motion maker, Imotion, istopmotion,... (gratis via de app store)
- Grote bladen papier (als achtergrond, 1 per groepje)
- scharen, stiften, wol,...
- natuurlijk materiaal (planten, bloemen, bladeren, takjes...)
- verf (borstels, vodden, mengpotjes)
- plasticine of kleine plasticen figuurtjes (bv. lego)
- gekleurd papier om zelf figuren op te tekenen en uit te knippen en/of tijdschriften om uit te knippen

Duurtijd

120 minuten

Praktisch

Het eindresultaat is een aantal stop motionfilmpjes (=totaal aantal leerlingen per graad/4). Afhankelijk van de tijd die je hebt voor het toonmoment laat je ze allemaal zien of kies je er een aantal uit.

Introductie

Je legt het principe van stop-motion uit aan de leerlingen. Stop-motion is eigenlijk een aaneenschakeling van foto's tot een filmpje. Dit filmpje geeft een duidelijk beeld van wat een stop motion filmpje is en hoe het gemaakt wordt: <https://www.youtube.com/watch?v=IEeXHIT07qw>.

Er zijn heel wat apps om (gratis) stop motion filmpjes te maken. Stop Motion Studio is Nederlandstalig en gebruiksvriendelijk voor jongere kinderen. Bij het downloaden van de applicatie, krijg je een korte uitleg bij de knoppen. Laat de leerlingen de app ontdekken en geef uitleg bij de manier van werken.

LAGER – UITDAGING: STOP MOTION

Verhaal uitdenken en foto's maken

In kleine groepjes (4tal leerlingen) werkt iedereen aan een kort filmpje (max. 1 minuut, ca. 200 foto's). Afhankelijk van het aantal groepjes, maak je eilandjes met een tablet/smartphone en statief*.

Elk groepje werkt een scenario uit. Laat ze dit scenario kort uitschrijven zodat duidelijk wordt welke figuren en voorwerpen ze moeten knutselen.

De leerlingen kunnen verschillende materialen gebruiken:

- Met papier: de leerlingen tekenen en knippen figuren uit papier en/of tijdschriften. Dit kunnen zowel mensen, dieren, voorwerpen,... als tekstballonnen zijn.
- Met plasticine: de leerlingen boetseren de personages uit hun verhaal. De geboetseerde elementen kunnen veranderen doorheen het filmpje (bv. ingedrukt worden).
- Met verf: naarmate het verhaal vordert schilderen de leerlingen verder aan hun verhaal.
- Met lego,..

Laat de leerlingen ook nadenken over een mooi beeld voor de aftiteling.

*Je kan werken met een echt statief, maar het lukt ook met stapels boeken en een karton met gaatje erin. De camera van de smartphone neemt foto's door het gaatje. Zo blijft het frame van het filmpje consistent doorheen het filmpje (zie You Tube filmpje op vorige blz.).

Geluid

Laat de leerlingen geluidjes bedenken die passen bij hun filmpje. Laat ze een paar dingen proberen. De meeste stop motion applicaties laten toe om geluid op te nemen en toe te voegen aan een filmpje (vb. Stop Motion Studio). Ze bieden ook muziek aan, al is dat niet altijd gratis. Idealiter is er een ruimte waarin de geluiden in stilte kunnen worden opgenomen.

Afsluiter

Je kan de filmpjes downloaden uit de app en afspelen via een computer of smartboard. Zo kunnen de leerlingen elkaars filmpjes bewonderen!

een fijne variant is om te werken met een doorschuifstelsel. Elk groepje begint aan een filmpje. Na 10 minuten schuiven de groepjes door en werken ze verder aan het filmpje van een ander groepje. Spannend wat het eindresultaat wordt!

LAGER – UITDAGING: THEATER

Opzet

De leerlingen beelden het meiboomverhaal uit. Ze laten zich hierbij inspireren door het kortverhaal van Do Van Ranst (richtlijn, niet letterlijk).

Benodigdheden

- Speaker met rustige muziek
- Lokaal met voldoende ruimte

Duurtijd

100 minuten

Praktisch

Speel je het spel met de hele school? Dan staat één volledige graad in voor deze uitdaging. Er zijn verschillende manieren van aanpak: elke groep (klas of gemengde groep) beeldt het volledige meiboomverhaal uit. Tijdens het toonmoment worden dan evenveel uitbeeldingen getoond als er groepen zijn. Alternatief is dat je het verhaal opdeelt in stukken (begin, midden en einde). Elke groep beeldt dan een deel van het verhaal uit. Zo werk je met de hele graad aan één meiboomverhaal.

Opwarming

1,2,3 ... fotoshoot

Alle leerlingen staan op een rij achteraan. De docent zegt een woord, binnen het thema lente en feestvieren (vb. kuikentje, zaadjes, bloesem, kikker, zon,...). Daarop komen de leerlingen naar voren en beelden dat woord uit.

(Variant: de leerling die eerst naar voor komt en het woord uitbeeldt, kiest het volgende woord.)

Spiegelen

Twee leerlingen staan tegenover elkaar (indien oneven aantal, kan het ook met 3). Één leerling leidt, de andere volgt. Daarna wordt er gewisseld.

1. Enkel de handen/armen traag bewegen ter plekke.
2. Het hele lichaam bewegen ter plekke.
3. Het hele lichaam verplaatsen doorheen de ruimte.

LAGER – UITDAGING: THEATER

Ren en beeld het thema

Vorm een viertal groepjes van een 5 à 6 tal leerlingen. Elke leerling per groep krijgt een nummer van 1 tot 5 (of 6). In alle groepjes komen dezelfde nummers voor: per groepje is er één nummer 1, nummer 2, ... De docent zegt telkens een thema en een nummer. De leerlingen met dat nummer lopen naar de overkant en beelden het thema uit. Ze roepen naar hun groepje wat ze voorstellen. Daarna blijven ze bevroren staan tot het einde.

Daarna zegt de docent een volgend nummer. De leerlingen met dit nummer lopen naar voren en vullen het beeld aan. Ze moeten dus iets bedenken wat past binnen het thema maar verschilt van/past bij hun voorganger. Alle nummers komen aan bod tot iedereen in het beeld staat.

Aan het eind hebben ze een gezamenlijk beeld (=tableau) en als de docent 'ACTIE' zegt komen ze tot leven en spelen ze kort een geïmproviseerde scene. Tot de docent weer 'STOP' roept, dan blijven ze bevroren staan (=tableau)

Mogelijke thema's:

- De zon schijnt en ik wil buiten spelen
- Het piñata moment
- Een verhaal rondom het kampvuur
- Vrouwen en mannen in de sportschool
- Knutselen is leuk en druk
- Samen zijn we sterk
- Dansen op de verjaardag

Tableau gezamenlijk

Alle leerlingen zitten op een rij aan de kant, de docent zegt een thema. Een leerling vormt een beeld op 'het podium' en de andere leerlingen vullen achtereenvolgend aan tot iedereen geweest is. Als dan iedereen mee in het beeld staat, start de muziek (klassieke, rustige muziek) óf roept de docent ACTIE en komt het gemaakte tableau tot leven.

Belangrijk: tempo hoog/snel houden!

Thema's

- De winter
- De lente ontvriest de winter
- Help de winter stopt niet
- De burgemeester verbiedt de Meiboom
- Hoe vier je de meiboom?
- Wanneer komt de lente nu?
- Jongens vieren anders dan meisjes de meiboom
- Slapen bij de meiboom
- Kerst in de lente

LAGER – UITDAGING: THEATER

Verhaal in beelden: slow motion, normaal en speed

We herhalen de tableau-oefening, maar ditmaal vertrekken we vanuit het meiboom verhaal van Do Van Ranst. Elke leerling krijgt een nummer van 1 tot 6. Dit betekent dat, in een groep van ca. 20 leerlingen, elk nummer 3 à 4 keer voorkomt in de hele groep. De docent start bij nummer 1 en leest de bijhorende zin (zie hieronder). De leerlingen met het bijhorende nummer beelden de zin uit. De docent overloopt alle nummers. De hele klas beeldt zo het verhaal uit.

Verhaal

Begin

1. Het is midden in de winter en opa Marcel zit met de kinderen aan het haardvuur, hij vertelt een verhaal.
2. Alle kinderen dromen weg en de lente (een fee) komt voorbij waaien.
3. Iedereen rent naar buiten en gooit zijn jas en trui uit.
4. 1 kind (Patrickske/Sofietje) blijft mopperend staan, terwijl de andere kinderen verstoppertje spelen.
5. De kinderen merken het mopperend kind op en gaan er naartoe.
6. Mopperend kind roept: ik mis de winter en mijn kerstboom.

Midden

1. Opa Marcel/Oma Marcelina zit op de stoel te lezen en Patrickske/Sofietje komt huilend binnen.
2. Alle kinderen komen bezorgd binnen, kijkend naar het huilende kind. Opa Marcel/Oma Marcelina staat op van de stoel.
3. De kinderen troosten het huilende kind, hij/zij vertelt wat er aan de hand is: ik wil gewoon mijn kerstboom, mijn familie samen, vieren en feesten.
4. Opa Marcel/Oma Marcelina roept alle kinderen bij zich en laat een foto van een gekke paal zien, met dansende mensen rond. Alle kinderen kijken verbaasd.
5. Lise/Liam springt recht en zegt: laten wij ook een paal versieren en vieren dat wij samen leven? Iedereen kijkt enthousiast, ook Patrickske/Sofietje.
6. De kinderen gaan allemaal op zoek naar iets heel leuk om mee te versieren en als ze iets vinden houden ze dat hoog in de lucht met grote glimlach.

Einde

1. Iedereen legt zijn item netjes bij elkaar en ze kleden 'de boom' aan. Ook Opa Marcel/Oma Marcelina.
2. Alle kinderen gaan zitten rond de boom, wachtend dat het feest vanzelf begint maar niets gebeurt. Patrickske/Sofietje moet huilen: 'Met kerst is het altijd vanzelf feest' en loopt weg.

LAGER – UITDAGING: THEATER

3. Opa Marcel/Oma Marcelina staat recht zegt: 'Kinderen, samen zijn en samenleven is al feest'. Iedereen kijkt hem verward aan.
4. Lise/Liam gaat iedereen's handen vastnemen en in een grote kring staan, de andere kinderen volgen en opa Marcel/oma Marcelina kijkt van op een afstandje
5. Alle kinderen knuffelen en springen in het rond, ze doen allemaal gek want het is feest: het is feest omdat ze allemaal samen zijn en er leven is.
6. Patrickke/Sofietje roept 'ik hou van de lente' waarop iedereen roept en 'wij ook'.

Alle scènes worden aan elkaar genaaid tot één verhaal (je doorloopt 3 x 6 scènes; begin, midden en einde). Het tempo waarin wordt overgaan naar de volgende scène kan wisselen: heel snel, dan weer super traag, eventueel normaal tempo,... Beslis als docent op voorhand op welk tempo ze dit moeten doen.

LAGER – UITDAGING: MEIBOOM

Opzet

De leerlingen maken een eigen meiboom met recyclagematerialen. Ze maken kennis met verschillende materialen en leren ze op verschillende manieren gebruiken.

Benodigheden (zelf te bepalen)

- Recyclagematerialen allerhande: pvc buizen, houten palletten, bamboestokken, kartonnen rollen, afvalhout,
- Hamer en nagels
- Elektrische schroevendraaier en vijzen
- Ducttape en/of lijm
- Touw
- Verf en verfborstels
- Stukken stof, kippengaas, karton,...

Duurtijd

100 minuten

Praktisch

Speel je het spel met de hele school? Dan werken alle lagere school groepen mee aan een meiboom. Je kan elke groep een eigen meiboom laten maken of werkt met een doorschuif-systeem waarbij een volgende groep verder werkt op de boom van de vorige groep.

Introductie: 2D kennismaken met materiaal

We maken groepjes van telkens 4 kinderen. Elk groepje heeft een groot aantal stukken recyclagemateriaal en doet daarmee telkens één van de volgende korte (30 seconden tot 2 minuten) opdrachten. Deze activiteit wordt als een soort wedstrijd georganiseerd.

- Opdracht 1: De docent fluistert elk groepje een concreet begrip in. Beeld met het materiaal een huis, een bloem, een boom, ... uit. De groepjes raden bij elkaar welk begrip uitgebeeld werd.
- Opdracht 2: De groepjes beelden geometrische vormen uit die dan bij elkaar geraden worden. Beeld een cirkel, een vierkant, een rechthoek, een spiraal, een parallellogram, ... uit.

LAGER – UITDAGING: MEIBOOM

Van 2D naar 3D

Tot hiertoe hebben we de materialen los gebruikt. Als we meer ruimtelijk gaan werken moeten we de materialen aan elkaar vastmaken. Afhankelijk van het materiaal, gebruik je hiervoor nagels, lijm, plakband of touw. De docent toont hoe een verbinding gemaakt kan worden.

- Opdracht 3: We herhalen opdracht 2, maar ditmaal bevestigen we de materialen aan elkaar. De leerlingen werken per 2. Elk duo moet nu 2 geometrische vormen met recyclagemateriaal maken. Dit organiseren we als een soort wedstrijd. Zonder vooraf een vorm af te spreken leggen de 2 partners afwisselend telkens een materiaal op een bepaalde manier neer en maken het vast (via plakband, nagels, touw,...). Ze bouwen steeds verder op wat er al ligt. Een vorm die in het begin op een vierhoek lijkt kan vb. later een parallellogram worden. Als de twee vormen gemaakt zijn, is de groep klaar. 'Winnaar' is het duo dat de origineelste twee geometrische grondvormen gemaakt heeft.
- Opdracht 4: Nu probeert elk duo van de 2 grondvormen één driedimensionale vorm te maken door andere stukken recyclagemateriaal toe te voegen. Door de hoeken van de 2 grondvormen met elkaar te verbinden verkrijgt je 1 ruimtelijke vorm.
- Opdracht 5: 2 duo's gaan samen staan. Ze proberen hun 2 ruimtelijke vormen op verschillende manieren naast elkaar te leggen en te stapelen. Laat ze een keuze maken voor één bepaalde manier van samenvoegen of stapelen. Welke interpretatie geven zij aan hun meiboom? Waarom ziet hun meiboom er zo uit? De vormen worden aan elkaar bevestigd. Ze werken het geheel verder af, waarbij ze nog extra materialen kunnen toevoegen.

Als de grootte van de samengevoegde beelden het toelaat (cfr. opdracht 5), kan je proberen alle beelden samen te voegen tot één grote meiboom.

Contacteer de cultuurdienst van je gemeente als je deze uitdaging wil aanpakken. Via de technische dienst en/of het containerpark, kunnen ze jullie misschien aan recyclagemateriaal helpen.

